

Z A P I S N I K

sa 34. sjednice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Skupštine Crne Gore,
koja je održana 17. jula 2014. godine.

Sjednica je počela sa radom u 10,00 sati. Sjednicom je predsjedavala mr Branka Tanasijević, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali sljedeći članovi Odbora: mr Branka Tanasijević, predsjednica Odbora, doc. dr Srđa Popović, Saša Pešić, doc. dr Branka Bošnjak, Andrija Popović, dr Radosav Nišavić, prof. dr Jelisava Kalezić, doc. dr Draginja Vuksanović i Srđan Perić.

Članovi Odbora Milan Knežević i Rešid Adrović su bili opravdano odsutni.

Predsjednica Odbora, mr Branka Tanasijević konstatovala je da Odbor ima kvorum za rad i punovažno odlučivanje i otvorila 34. sjednicu Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Za ovu sjednicu je predložen sljedeći

DNEVNI RED:

- Usvajanje zapisnika sa 32. i 33. sjednice Odbora;

- 1. Međunarodni sporazum između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije – Horizont 2020 – Okvirni program za istraživanje i inovacije (2014-2020), koji je Vlada usvojila na sjednici od 29. 05. 2014. godine;**
- 2. Informacija o dodjeli statusa prvog Centra uspješnosti u Crnoj Gori- Realizacija projekta „Visoko obrazovanje, istraživanje i inovacije za konkurentnost Crne Gore (INVO)“, koju je Vlada usvojila na sjednici od 12. 06. 2014. godine;**
- 3. Okvirni program za saradnju Crne Gore sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju – IAEA (2014-2020) – koji je Vlada usvojila na sjednici od 19. 06. 2014. godine.**

Odbor je jednoglasno usvojio zapisnike sa 32. i 33. sjednice Odbora.

Tačka 1 - Međunarodni sporazum između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije – Horizont 2020 – Okvirni program za istraživanje i inovacije (2014-2020), koji je Vlada usvojila na sjednici od 29. 05. 2014. godine.

Sekretarka Ministarstva nauke, Smiljana Prelević je prezentovala Međunarodni sporazum između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije-Horizont 2020 - Okvirni program za istraživanje i inovacije (2014-2020). Ona je upoznala članove Odbora da je

Ministarstvo nauke tokom čitave 2013. godine vršilo pripreme za priključenje ovom programu. Pripreme su se odnosile na imenovanje kontakt osoba za sve oblasti istraživanja, kao i na imenovanje crnogorskih predstavnika u programskim odborima i to iz akademske zajednice i privrednog sektora. Oni su učestvovali aktivno u svim seminarima, obukama, radionicama za pristupanje ovom jako zahtjevnom programu. Crna Gora je imala pozitivno iskustvo u prethodnom programu, koji se zvao Okvirni program 7, te je iskazala svoj interes da se priključi i ovom, iako ima malu istraživačku zajednicu. Pristupljeno je usaglašavanju teksta sporazuma sa Evropskom komisijom koji je dugo trajao, oko šest mjeseci, a u tom periodu je smanjena kontribucija Crne Gore za oko 500.000 eura za sedam godina. Prvi konkurs, koji je raspisan u okviru ovog programa, je bio 11. decembra 2013. godine. Budžet čitavog programa za sedam godina iznosi 77 milijardi eura, a za 2014. godinu opredijeljen je iznos od 7,8 milijardi eura. Taj iznos će se odnositi na finansiranje tri ključna prioriteta i to: za naučnu uspješnost 3 milijarde eura, za industrijsko liderstvo 1,8 milijardi eura i za društvene izazove 2,8 milijardi eura. Crna Gora je bila domaćin prve regionalne ministarske konferencije sa oko 200 naučnika i eksperata, kao i predstavnika Evropske komisije u martu 2014. godine. Međunarodni sporazum je Vlada usvojila na sjednici od 29. 05. 2014. godine, nakon čega je Crna Gora dobila počast da prva od zemalja regiona potpiše sporazum. To je urađeno 1. jula u Briselu. Iznos kontribucije Crne Gore za sedam godina iznosi 9,1 milion eura, od čega će 50% biti refundirano iz IPA-e. Crna Gora, odnosno prof. dr. Jovan Mirković je već dobio projekat za promociju nauke u izuzetno jakoj konkurenciji. Ministarstvo poziva istraživačku zajednicu da se prijavljuje za ove programe koji su otvoreni do kraja novembra 2014. godine.

Nakon uvodnog izlaganja predstavnice Ministarstva nauke, članovi Odbora su postavljali pitanja. Poslanik Srđan Perić se interesovao za povlačenje sredstava i u tom smislu postavio pitanje da li Ministarstvo ima evidenciju koliki je odnos u korišćenju sredstava državnog i privatnih univerziteta. On je iskazao mišljenje da je potrebno ojačati razvoj kapaciteta državnog univerziteta, a takođe se interesovao i za eventualno postojanje određene strategije razvoja na tom planu.

Poslanica prof. dr. Jelisava Kalezić je kazala da je upitno koliko se sredstava opredijeljenih za Crnu Goru može iskoristiti. Ona je ukazala na veliki problem mladih kadrova na crnogorskom Univerzitetu koji su izuzetno opterećeni velikim obavezama u nastavnom i administrativnom dijelu, tako da budu destimulisani za naučno-istraživački rad. Navela je da je upoznata sa nizom konkretnih primjera o kojima bi voljela govoriti na nekoj od narednih sjednica kad budu pozvani bivši i sadašnji rektor Univerziteta. Izrazila je svoj pozitivan stav i podstrek ovom polju djelovanja, kao i želju da da podršku mladim istraživačima.

Predsjednica Odbora mr Branka Tanasijević je ukratko upoznala članove Odbora sa aktivnostima na organizovanju tematske sjednice o aktuelnim pitanjima na Univerzitetu Crne Gore. Postavila je pitanje sekretarki Ministarstva nauke vezano za obrazovanje tzv. Zajedničkog odbora za istraživanje i inovacije Crna Gora - Evropska unija, kako je navedeno u dokumentu. Navela je da je cilj osnivanja ovog Odbora razmatranje i evaluacija sprovođenja sporazuma između Crne Gore i Evropske unije i razmatranje mjera za unapređenje i razvoj saradnje. Njega čine predstavnici Crne Gore i Evropske Unije i njegov rad će biti komplementaran i u sagasnosti sa radom drugih odbora i tijela osnovanih u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju EU. Sastajće se na zahtjev bilo koje od strana i uspostaviće svoj poslovnik o radu.

Poslanik Andrija Popović je postavio pitanje koliko je realno dostupno sredstava od navedenog iznosa, tj. koliko je Crna Gora sposobna povući sredstava od pomenutih iznosa.

Pozdravljajući aktivnosti na polju unapređenja inovacija i nauke, poslanica doc. dr Branka Bošnjak je iskazala mišljenje da crnogorski univerziteti još uvijek nijesu spremni da povuku značajna sredstva iz ovih fondova, između ostalog iz razloga što je potrebno naći i partnere iz Evropske unije i regiona, a i činjenice da nije lako napisati projekte i ispuniti tražene uslove. Izrazila je žaljenje što Crna Gora nije dovoljno ulagala u nauku, pa su naše laboratorije u prilično zapušenom stanju. Na opremi koju posjeduju univerziteti, kazala je ona, ne mogu se dobiti adekvatni rezultati koji bi se mogli publikovati u međunarodnim časopisima, te je gotovo nemoguće ispuniti uslove za izbor u zvanje. Iskazala je i žaljenje što će biti mnogo manje projekata iz oblasti tehnike, gdje bi trebala da se ostvari saradnja sa privredom koja je na niskom nivou. Ona je iskazala saglasnost sa mišljenjem poslanice Kalezić vezanim za problem univerzitetskog kadra zbog nedostatka kapaciteta, odnosno uslova i mogućnosti za posvećivanje naučnom radu. Ukazala je na potrebu i interesovala se za mogućnost angažovanja službe koja bi bila podrška za pisanje i sprovođenje projekata.

Poslanik doc. dr Srđa Popović je kazao da je ovaj sporazum veoma značajan za Crnu Goru, ali da se plaši da nema mnogo zainteresovanih ljudi, odnosno sposobnih za pisanje ovakvih projekata. On je naglasio da ne treba favorizovati državni u odnosu na privatne univerzitete i obratno, već se treba upravljati kvalitetom projekta.

Smiljana Prelević je, odgovarajući na postavljena pitanja, istakla da je omjer učešća univerziteta u povlačenju sredstava takav da iznosi 100% u korist državnog Univerziteta u odnosu na privatne, iz jednostavnog razloga što su privatni univerziteti orijentisani na društvene nauke. Crna Gora je imala u prethodnom periodu 34 projekta i procenat uspješnosti i prihvatanja tih projekata je visok i iznosi 19,48%. Daleko manji procenat je u razvijenijim zemljama. Naglasila je da je u prethodnom programu ostvareno duplo više sredstava nego što je uplaćeno putem kontribucije, što, takođe, predstavlja uspjeh za Crnu Goru. Ona je iskazala mišljenje da Crna Gora ima sposobne istraživačke timove, koji imaju kapacitet i spremni su da konkurišu i ravnopravno učestvuju u „utakmici“ sa timovima drugih država. Što se tiče novog sporazuma, trenutno je dobijen jedan projekat, kazala je ona, i to prije samog potpisivanja sporazuma, tako da se čekalo na sprovođenje procedure. To ukazuje da kapaciteti postoje, samo je potrebno voditi računa koliki je iznos ponuđenih sredstava i za koju oblast se treba konkurisati s obzirom na veliko interesovanje. Organizovana je nacionalna mreža kontakt osoba za svaku oblast nauke i svi oni su prošli obuke kako bi mogli davati konkretna uputstva zainteresovanim za određenu oblast. Postoji veliko interesovanje naučne zajednice za ovaj program i Ministarstvo je organizovalo radionice povodom toga. Na Otvorenim danima nauke biće organizovana velika radionica i biće prisutni gosti iz EU, kontakt osobe za svaki od ovih programa. Prelević se složila da je oprema negdje zaista zastarela, ali je naglasila da je ona na nekim fakultetima na zavidnom nivou, navodeći Elektrotehnički fakultet kao primjer. Kapaciteti Crne Gore su usmjereni, istakla je, na tehničke i prirodne nauke, manje na društvene. Prelević je navela da Ministarstvo ima svoje predstavnike, iz reda naučnika za svaku oblast, u odborima EU koji se staraju o programu Horizont 2020. Oni imaju i svoje zamjenike, a mandat im traje do kraja trajanja programa.

Poslanik Perić je još jednom ukazao na značaj unapređenja i donošenja strategija za razvoj naučne zajednice, ukazujući da se u praksi često susrećemo sa mnogim problemima, kao što su demotivisanost mladog kadra, nedovoljna kompetentnost, nedovoljna povezanost mladih naučnih radnika i istraživača, nepostojanje evidencije o njihovom broju i trendu rasta i dr. On je iskazao stav da bi trebalo da postoji inicijativa od strane institucija iz oblasti nauke za jačanje i osposobljavanje tehničkih fakulteta, naročito Mašinskog fakulteta, bolja promocija nauke na državnom univerzitetu, kao i veća briga o stanju na fakultetima Univerziteta Crne Gore. On je podsjetio na loše iskustvo Mašinskog fakulteta u dobijanju sredstava iz evropskih grantova.

Smiljana Prelević je ukazala na pogrešnu i nekorektnu informisanost javnosti kad je u pitanju grant za koji je konkurisao Mašinski fakultet. Radi se o činjenici da Mašinski fakultet nije dobio sredstva, ali da nije uložio žalbu na ocjene koje su dobili od komisije iz Evropske unije. Od 29 prijave samo četiri su prihvaćene po ocjenama koje su dobili, a od ostalih 25 prijavljenih niko nije uložilo žalbu.

Tačke 2 i 3 - Informacija o dodjeli statusa prvog Centra uspješnosti u Crnoj Gori- Realizacija projekta „Visoko obrazovanje, istraživanje i inovacije za konkurentnost Crne Gore (INVO)“, koju je Vlada usvojila na sjednici od 12. 06. 2014. godine i Okvirni program za saradnju Crne Gore sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju – IAEA (2014-2020) – koji je Vlada usvojila na sjednici od 19. 06. 2014. godine.

U cilju racionalizacije i poštovanja raspoloživog vremena, na predlog predsjednice Tanasijević, Odbor je nastavio sa radom postavljajući pitanja sekretarki Ministarstva nauke, Smiljani Prelević, po ostalim tačkama dnevnog reda objedinjeno.

Poslanica Tanasijević se interesovala do kada će Elektrotehnički fakultet zadržati status Centra uspješnosti koji mu je dodijelilo Ministarstvo nauke 15. maja 2014. godine u skladu sa članom 23 Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti. Naime, nju je interesovalo da li će nakon realizacije projekta taj status biti zadržan, te da li će se uskoro po tom modelu formirati još neki takav centar. Takođe se interesovala do kada će Crna Gora potpisati preostale konvencije iz oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, usvojiti strategije neophodne za postizanje još veće usaglašenosti sa evropskom legislativom i još većeg napretka u ovoj oblasti.

Poslanica doc. dr Branka Bošnjak se interesovala za formiranje biznis-inkubatora koji bi kasnije prerasli u uspješne poslovne subjekte.

Smiljana Prelević je kazala da će zadržavanje statusa uspješnosti Elektrotehničkog fakulteta, za naredne tri godine, zavisiti od realizacije programa, njegove evaluacije, mišljenja eksperata koji su mu dali status, odnosno sposobnosti da sa privrednim društvima koja su učesnici Centra uspješnosti ostvare svoju samoodrživost. Ona je istakla veliki uspjeh ovog programa, koji jeste svojevrsni biznis-inkubator i koji trenutno upošljava 82 lica od čega je 10 novozaposlenih mladih istraživača. Dodala je da sa Elektro-tehničkim fakultetom, na ovom programu, saraduju Institut za biologiju mora i Institut za javno zdravlje, kao i pojedini centri i univerziteti iz Danske i Rusije, Green house iz Podgorice i dr. Po pitanju potpisivanja konvencija, ona je kazala da je Vlada usvojila Program rada, te da će to zavisiti od dinamike ratifikacija sporazuma u Skupštini.

Kada je u pitanju Zakon o zaštiti od jonizirajućeg zračenja, poslanica Tanasijević je zapazila da su, poslije pozitivne ocjene Evropske komisije, slovenački eksperti zaključili da ga treba inovirati. Interesovala se za razloge tog mišljenja.

Prelević je navela da je pitanje zaštite životne sredine najzahtjevnija oblast koja iziskuje stalno usklađivanje, praćenje i ugrađivanje novih direktiva u naš pravni sistem. Poglavlja koja se odnose na ribarstvo, poljoprivredu i zaštitu životne okoline su jako zahtjevna i ona će se usaglašavati sigurno narednih pet godina, naglasila je ona.

Pošto su pitanja poslanika iscrpljena, Odbor je završio sa radom u 11,00 h.

Broj: 00-63-11/14-11

SEKRETARKA ODBORA
Tanja Božović

PREDSJEDNICA ODBORA
mr Branka Tanasijević